

Sygn. akt VII U 1577/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lutego 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący: Sędzia S.O. Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant: st. sekretarz sąd. Małgorzata Gruza

po rozpoznaniu w dniu 29 lutego 2016 roku w Lublinie

sprawy Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 23 lipca 2015 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala Z. K. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia (...) roku.

Sygn. akt VII U 1577/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 lipca 2015 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił Z. K. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), z uwagi na to, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku a jedynie 14 lat, 11 miesięcy i 20 dni. (decyzja – k. 43 akt rentowych).

W odwołaniu Z. K. nie zgodził się z zaskarżoną decyzją, wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury, domagając się zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia wykonywanego w okresie od 03.04.1995r. do 31.12.1998r. w Przedsiębiorstwie budownictwa (...) w L.. (odwołanie – k. 2 akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie podnosząc argumenty, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji, nadto wskazując, że w świadectwie pracy brak było powołania się resortowy akt prawny oraz szczegółowego przyporządkowania wymienionego stanowiska pracy do pozycji z wykazu resortowego. (odpowiedź na odwołanie – k. 3-4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Z. K. urodzony (...), w dniu (...) roku złożył wniosek o emeryturę. W jego treści zawarł oświadczenie o tym, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego ale wnosi o przekazanie zgromadzonych środków na dochody

budżetu państwa. Wnioskodawca powołał się na dokumentację złożoną do ZUS w aktach kapitałowych a także dołączył świadectwo pracy z Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) w L. dotyczącego zatrudnienia od 25.07.1984r. do 14.05.1992r. (k. 7ae), kserokopie umów o pracę związanych ze skierowaniem na budowę eksportową oraz świadectwo pracy wydane przez Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w L. (...) z którego wynikało, że wnioskodawca był zatrudniony w tym przedsiębiorstwie od 03.04.1995r. do 31.08.2002r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku montera nawierzchni kolejowej. W świadectwie była wzmianka, że wnioskodawca na tym stanowisku wykonywał pracę w warunkach szczególnych określoną w wykazie A, Dział VIII, poz. 13 – bez wskazania jakiego aktu prawnego to dotyczy. (k. 26 ae) Ponadto dołączył informację od syndyka upadłego(...), z której wynikało, że z PP (...) w 1991 roku wydzielone zostały zakłady Budownictwa (...) w L.. Na jego bazie powstało przedsiębiorstwo państwowe Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w L., które następnie zmieniło nazwę na Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w L. (...)’ przedsiębiorstwo państwowe. (k. 36-37ae)

Na podstawie znajdujących się w aktach dokumentów organ rentowy uznał za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 26 lat, 4 miesiące i 16 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy uwzględnił w stażu pracy w szczególnych warunkach okresy zatrudnienia ubezpieczonego w rozmiarze 14 lat, 11 miesięcy i 20 dni związanych z zatrudnieniem na kolei. (okoliczności bezsporne).

Nie uwzględniono jako pracy w szczególnych warunkach okresu od 03.04.1995r. do 31.12.1998r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L., udokumentowanego świadectwem pracy z 02.09.2002r. gdyż zakład pracy nie określił rodzaju prac, nie powołał pełnej podstawy prawnej, nie powołał rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. oraz nie wskazał przepisów resortowych. (k. 43ae)

Z. K. legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym. Wykonywał zawód ślusarza remontowego oraz w kolejnych zakładach kolejowych prace przy remontach i budowie torów kolejowych, gdzie jego stanowisko określano jako betoniarza. Z dniem 03.04.1995r. podjął zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...), które dopiero od czerwca 2002 roku zmieniło nazwę przez dodanie nazwy (...). Było to przedsiębiorstwo wykonujące usługi dla kolejnictwa polegające na budowie i montażu torów kolejowych, rozjazdów, peronów kolejowych. Wnioskodawca pracował tam jako betoniarz zbrojarz i monter nawierzchni kolejowych. Charakter pracy był identyczny, jak w poprzednim zakładzie pracy, tyle że do zakresu wykonywanych usług doszły budowy przepustów i mostów małogabarytowych dla kolei. Budowano mosty i przepusty na centralnej magistrali kolejowej. Praca wnioskodawcy polegała na tym, że pracował w grupie 5-6 osób, którym zlecano np. wybudowanie przepustu. W skład tej budowy wchodziło betonowanie, zbrojenie. Wnioskodawca wykonywał te prace, a po ich zakończeniu pracował montowaniu na wierzchu torów kolejowych. Przy pracach związanych z montażem rozjazdów betonowano najazdowe strefy tzw. stabilizacje, rozkładano podkłady kolejowe, betonowe, albo drewniane. Na podkłady układano nawierzchnię stalową i montowano ją. Wnioskodawca pracował też przy budowie peronów kolejowych. Robiono nowe perony, najpierw betonowano, zbrojono i ustawiano ścianki peronowe. Betonowano ławy pod płyty peronowe. Zabezpieczano abisalem beton przed ziemią. Praca związana była bezpośrednio z utrzymaniem ruchu pociągów. Wnioskodawca pracował na jedną zmianę od 7 do 17, ale w razie potrzeby grupę dzielono na 2 części i pracowano również nocą. Wszystkie prace związane były z budową lub naprawą nawierzchni kolejowych na szlakach kolejowych i zmierzało to do utrzymania ruchu pociągów. Charakter pracy wnioskodawcy był identyczny jak w poprzednich spółkach kolejowych, gdy ZUS zaliczył te okresy do pracy w warunkach szkodliwych. Wnioskodawca pracował w odzieży ochronnej, miał rękawice, koniecznie kamizelki ostrzegawcze, buty gumowe. Praca była wykonywana cały czas w terenie, w różnych warunkach atmosferycznych. Mieli wydawaną zupełną regeneracyjną z wkładką oraz był wypłacany dodatek szkodliwy. Pracowano często w błocie, wilgoci. Praca bywała niebezpieczna, po jednym torze pociągi nadal jeździły, a drugi, który remontowaliśmy obok był wyłączony z ruchu. Praca była ciężka fizycznie, przenoszono pokłady betonowe o dużej wadze, często ręcznie je montowano na nasypach. (zeznania wnioskodawcy k. 11-12as)

Przystępując do oceny dowodów należy przede wszystkim stwierdzić, że w niniejszej sprawie zachodzi sytuacja, iż wnioskodawcy do uzyskania uprawnień związanych z prawem do emerytury we wcześniejszym wieku brakuje 10 dni wykonywania pracy w warunkach szczególnych. ZUS nie zaliczył wnioskodawcy do okresów pracy w warunkach szczególnych jego zatrudnienia w (...) od 03.04.1995r. do 31.12.1998r. ze względu na wady formalne w

świadczenie pracy stwierdzającym okres wykonywania pracy w tych warunkach. Nie kwestionowano rodzaju pracy brak odpowiedniego, prawidłowego dokumentu świadczącego o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach. Pracodawca w świadectwie pracy wskazał, że wnioskodawca wykonywał tego rodzaju pracę jako monter nawierzchni kolejowych, oznaczył tą pracę jako wskazaną w wykazie A, dział VIII, poz. 13. Nie oznaczył gdzie znajduje się ten wykaz, co ZUS zakwalifikował jako wadę formalną tego świadectwa.

W toku postępowania przed organem emerytalnym wezwano wnioskodawcę do uzupełnienia dokumentów poprzez przedstawienie prawidłowego świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Jednakże wnioskodawca nie może takiego świadectwa przedstawić gdyż zakład pracy już nie istnieje.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że wskazany w świadectwie wykaz znajduje się w rozporządzeniu Rady Ministrów z 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). W tym rozporządzeniu w wykazie A, dziale VIII – w transporcie i łączności pod punktem 13 określono prace zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związane z utrzymaniem ruchu pociągów.

Sąd uznał zeznania wnioskodawcy za wiarygodne i wystarczające do dokonania stanowczych ustaleń. Wnioskodawca zeznawał spontanicznie i szczegółowo opisał swoje obowiązki. Opisane przez niego czynności, które wchodziły w zakres wykonywanych przez niego obowiązków zawierają się w powierzonym mu stanowisku pracy. Z. K. jako monter nawierzchni kolejowych wykonując prace betoniarskie i zbrojarskie przy budowie torów kolejowych oraz innych obiektów związanych z ruchem kolejowym oraz prace związane z remontem nawierzchni kolejowych wykonywał prace zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związane z utrzymaniem ruchu pociągów. Wykonywana przez niego praca jeśli chodzi o jej charakter była identyczna jak w poprzednich zakładach pracy, uwzględnionych przez ZUS do uprawnień związanych z wcześniejszą emeryturą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie Z. K. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Do okoliczności spornych w rozpoznawanej sprawie, biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji oraz odwołania należała możliwość zakwalifikowania okresu zatrudnienia ubezpieczonego w przedsiębiorstwie państwowym Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L., od 2002 roku o nazwie z dodatkiem (...), wykonywaną od 03.04.1995r. do 31.12.1998r., jako pracy w szczególnych warunkach, w związku z nieuznaniem przez organ rentowy powyższego okresu zatrudnienia ubezpieczonego jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, czy legitymuje się on 15 – letnim okresem tak kwalifikowanej pracy.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 b pkt 14 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) – zwaną dalej ustawą emerytalną, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego dla mężczyzny urodzonym od dnia 30 września 1953 roku co najmniej 67 lat. Ubezpieczony nie ukończył w/w wieku, zatem nie spełnia warunków niezbędnych do ustalenia mu prawa do emerytury w oparciu o powołany przepis.

Natomiast w myśl art. 46 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż wskazany, jeżeli nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego i warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008 roku. Przy czym wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których wymienionym osobom przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Według § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanym dalej Rozporządzeniem Rady Ministrów, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzny oraz ma

wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Z. K. do dnia 31 grudnia 2008 roku nie osiągnął wymaganego przez cytowany przepis wieku emerytalnego – 60 lat.

Jednakże zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Według § 3 rozporządzenia Rady Ministrów okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury Z. H. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
 - a) co najmniej 15 - letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że ubezpieczony w dniu wydania zaskarżonej decyzji ukończył wymagane 60 lat, posiada 25 – letni ogólny staż pracy oraz będąc członkiem otwartego funduszu emerytalnego złożył wniosek o przekazanie zgromadzonych na rachunku środków na dochody budżetu państwa.

Przechodząc do oceny, czy ubezpieczony spełnia również warunek legitymowania się co najmniej 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych należy podkreślić, że ubezpieczony występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia, przedłożył na okoliczność pracy w szczególnych warunkach w okresie objętym sporem dokumenty wymagane przez prawo, tj. świadectwa pracy, w tym sporne świadectwo ze wzmianką o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach. ZUS nie uznał świadectwa ze względów formalnych, gdyż zakład pracy w sposób nie pełny zakwalifikował wykonywaną pracę.

W ocenie Sądu taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości wnioskodawcy ubiegania się o świadczenie emerytalne. Należy mieć bowiem na uwadze, że nieprawidłowo wystawione świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie jest wystarczającą podstawą do przyjęcia, że pracownik nie wykonywał pracy w takich warunkach. Obowiązek sporządzenia dokumentacji w tym zakresie obciąża pracodawcę, w związku z czym wyciąganie wobec pracownika jakichkolwiek negatywnych konsekwencji braku jej sporządzenia, byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

Należy mieć na uwadze fakt, że w postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed ZUS, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c., który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. II UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12). Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach ZUS, zeznaniach wnioskodawcy złożonych w trybie art. 299 k.p.c. pozwoliło ustalić w sposób pewny, że Z. K. będąc zatrudniony w przedsiębiorstwie państwowym Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w okresie od dnia 03.04.1995 roku do dnia 31.12.1998 roku dodatkowo przez okres niemal 3 lat i 9 miesięcy, wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych - przy remoncie torów kolejowych, a czynności które wykonywał bezpośrednio miały za zadanie utrzymanie ruchu pociągów. Wskazana praca określona jest w Wykazie A Dział VIII, poz. 13 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Jak zatem wynika z poczynionych ustaleń Z. K. legitymuje się ogólnym stażem pracy wynoszącym ponad 25 lat, ukończył 60 lat życia, będąc członkiem otwartego funduszu emerytalnego złożył przy wniosku o emeryturę oświadczenie o przekazaniu zgromadzonych środków oraz pracował w warunkach szczególnych ponad wymagany co najmniej 15 – letni okres. Tym samym ubezpieczony spełnia wszelkie przesłanki do ustalenia mu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia (...) roku, tj. od dnia złożenia wniosku. W tym bowiem dniu ubezpieczony spełniał wszystkie warunki do ustalenia prawa do emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.